

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
György Jakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap
Minden Szerdán.
Kéziratok nem adnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL,
CZEVÉD.

Nyitottori cikkeket
soronként 20 kr-ért közöltetnek.
Egyes lap ára 10 kr.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatna

A papi és világi elem Csikban.

Csikvármegyének társadalmi életében az utolsó években kétféle irány észlelhető, mely mint két különböző színű folyó soha sem keveredik össze s habár egy völgyben is halad, úgy távoznak egymástól, mintha vízválasztó volna közöttük. Ez a két irány vagy két folyó nem egyéb, mint a papi és világi elemnek élete. A papok és világiak két három év óta társadalmi téren alig érintkeznek s valami hideg szél úgy elválasztja egymástól, hogy most minden másképpen van, mint tíz évvel ezelőtt is, nem is említve a régebbi idöket. Régebben ha egy-egy bucsu volt valamelyik községben, ott a pappal a papi és világi elemek tekintélyesebb alakjait mind együtt lehetett látni, s ma alig van ily alkalmakkor egy pár embernek összetalálkozása. Míg továbbá ezelőtt nem volt a megyében olyan nyilvános összejövetel, megyegyűlés, egy szóval társadalmi mozgalom, a hol a papok ne szerepeltek volna előkelő helyen, ma már annyira kerülnek ők mindezen helyeket és alkalmakat, hogy csoda számba megy, ha egy-egy pap látható a világiak közt, sőt a megye gyűlések alkalmával szokásos főispáni hivatalos ebédeknel egész rendszeresen mellőzik az udvarias meghívást.

Ez a kétféle élet nem jól van így söt érthetetlen is. Mert mi itt Csikmegyében egy hosszú, de szűk völgyben nagy nyomorúság között élünk, elmaradva úgy közgazdasági mint kulturális téren az ország gazdagabb megyéinek lakóitól. Nekünk össze kell tartanunk, hogy az élet nehéz küzdelmei között az

összegyűjtött erő annál hatásosabb legyen. Hígyje el az igen tisztelt papság, hogy e széthúzással a legtöbbet ők veszítenek, a nélkül hogy a világi elem is nyerhetne ebből valamit. Már pedig a papságnak különösen a székely földön egyik főkötelességét az képezi, hogy a székelységet támogassa, a népet oktassa olyan irányban, hogy ez vagyoniilag és szellemileg erősödjék. Hogyan képzei a papság ezt a feladatát teljesíteni, ha kerül minden összejövetelt, visszahúzódik a világi elemtől és így nem ad alkalmat eszmecserére, a mi pedig egyedül képes helyes és igazságos közvéleményt alkotni. Hozzátehetjük ehhez azt is, hogy nincsen indokolva semmivel az a külön élés, ez a külön gondolkodás. Mert hisz nálunk a papság legnagyobb része székely fiukból áll, kik tapasztalatból, az otthon való viszonyokból ismerik azt a szem elől el nem teveszthető célt, hogy minden székely embernek és így a székely papságnak is az egyházi kötelességen felül első sorban a székelység speciális érdekeit kell istápolni.

És ez természetes is. Mert a székelység nagyon szegény, kevés a termő földje, sűrű a lakossága és nincsen semmi olyan külön keresetforrása, mely a mezőgazdasági téren kívül található fel.

Ilyen nehéz körülmények között minden jó hazafinak, de különösen székely embernek csak arra kell hogy a figyelme irányuljon, hogy mikép kell a székely vagyonosodást előmozdítani, a székely földre tőkét behozni, nagy vállalatokat létesíteni, mely pénz forgalmat és munkát ad; egyszóval mindenképpen oda hatni, hogy ezt a szükségünket úgy a kormány mint törvényhozás

sürgösnök elismerje. Már pedig mindezt csak úgy lehet elérni, ha mindannyian kezét fogunk, egyetértünk a fentiek tekintetében oly erős közvélemény megalakítására, mely előtt meg kell hajolni mindenkinek.

Az tehát, a ki az egységes közvélemény létrehozásához nem járul hozzá akarataival és tetteivel, az nem lehet sem jó székely, sem jó hazafi. Ez annyira meggyőződése ma már a székely intelligenciának, hogy még a politikai árnyalatok válaszfalai is ingadoznak e kérdés miatt. Fel nem tehetjük tehát a csiki papság részéről, hogy visszahúzódnának háta mögött politikai ok vagy irány rejtőzködhetnék. Mert a csiki papság egészen véve sohasem volt szélsőbaloldali s hogy miért legyen úgy nevezett néppárti, arra ugyan a székelység között semmi biztató oka nem lehet.

Nálunk a nép sokkal önállóbb gondolkozású, hogy sem a néppárt nagy hangu frázisai mögött ne látná azt a politikai irányt, melyre a néppárt törekszik s mely nem egyéb mint az önálló felfogás, a szabadelvűség s az ezzel kapcsolatos előhaladás lenyűgözőse. Azt sem hisszük, hogy a püspökünk ilyen irányban vagy bármely politikai irányban sugalmazhatná papságunkat. Sokkal élesebb eszl és mélyebb belátású államférfiu (), hogy sem ne tudná azt, hogy a mely perczben beleavatkozik a politikai élet irányításába, abban a pillanatban meggyengült igazán korszakot alkotó hatalma és ereje a hit buzgalom és vallásosság terén, a hol pedig idáig, párt különbség nélkül elismerjük, megdönthetetlen nagy dolgokat teremtett.

Nincs tehát semmi politikai indok, mely a papság visszahúzását mentené,

amíg ellenben a közös munkálkodásból, az együtt működésből származó dusabb eredmény mind azt tanácsolja, hogy véget kell szakítani az egyház politikával eltemetett kedvetlenségének a egyesült erővel folytatni kell a székelység érdekeinek hangoztatását s ezáltal segíteni és közremunkálni egységes és erős közvélemény megalakításában, mely a székelység gyarapítását tartja elsőrendű hazafias kötelességnek, s mely előtt minden más érdeknek meg kell hátrálni.

—r—f.

— A székelyföldi nyugdíjgyesület.
A székelységet is közelről érdeklő nagy jelentőségű határozatot hozott az október hó 14 és 15-én Kolozsvárt megtartott V-ik országos ipartestületi gyűlés. Napirendre lévén tűzve az iparosok nyugdíjgyűje, ezen kérdésnek Edvi Illés László aradi és Sz. Szakáts Péter marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarai titkárok által történt alapos fejtegetése után, a kik ezen ügygyel, már hosszabb idő óta foglalkoznak egyhangu lelkesedéssel hozott a következő határozat: „A hazai ipartestületek V. országos értekezlete kimondja, miszerint az iparosok rokkantsági és nyugdíjállításának rendezését a legfontosabb társadalmi feladatok egyikeként tekintti és az 1893 ban Miskolcson és 1896-ban Budapesten tartott országos értekezletek határozatai alapján sürgősen szükségeknek tartja az iparosok rokkantsági és nyugdíjgyesületének önkéntes belépés alapján létesítését akkép, hogy a szervezkedés kamarai kerületenként történjék s az egyes kerületi egyesületek országos szövetségbe lépjenek. E célból utasítja az országos gyűlés a központi bizottságot, hogy az aradi és a marosvásárhelyi kamarai kerületek iparosai által megalakított nyugdíj egyesületeknek már felterjesztett alapszabályaira a kormány jóváhagyását minél előbb eszközölje ki, ezen jóváhagyandó alapszabályokat az ipartestületeknek sürgősen küldje meg, azok alapjá a kerületi nyugdíj egyesületek megalakítását minden erejével segítse elő és azok szövetségei kötelekét alkossa meg”.

A „CSIKI LAPOK” TARCZAJA.

Kirándulás.

Pardon! nem kirándulás hanem berándulás volt a kezdés s így berándulást és kirándulást képezett a tanulmányi utasás.

A tanító-képző intézet ifjúsága számszerint 42 növendék, e hónap 3-án déli 12 órától kezdődőleg rándult befelé Csik-Somlyótól Szeredáig s onnan a vasuti állomásig. Kórodi Berárd tanár, Xántus Elek gyakorló iskolai tanító vezetése alatt. A vonat megérkezése előtt mintegy 10 perczrel érkezünk az állomáshoz, hol lázas izgatótsággal kezdődött a jegyváltás, nem lévén egyetlen ifjúnak sem kedve a vonatról le maradni.

A főnök ur aszorgosága folytán gyorsan kaptunk jegyeket, még pedig fél kedvezménynyel, mint be és kirándulók.

Köszönet érte az intéző köröknek. Besszállani! mehet! hangzott a kalasz parancs szava. Indult a vonat, magával cipelve minket is.

Jaj kérem: ott már nem rándultunk, hanem sobosan rándítottunk egészen a verebeni megálló helyig.

„Kiszállani!” hangzott a vezető tanár szava. „Indulás Tusnádföldre! Képesdél ifjúság ének nélkül be és kirándulni, én azt hiszem olyant még gondolni sem lehet. Énekelünk is Tusnádföldön közötti toroknak szakadtából.

„Árpdá apánk ne féljél ősi nemzedék”. S hogy az nagyon tetemes a tusnádi aszonyok és aszonyágoknak, bizonyosága a mindenütt egy néhány perczig nyugalmába helyezett kender és egy 70 éves nénike ama nyilatkozata:

„Jaj lelkeim beh szépek vagytok, mily szépen énekeltek”

Tusnádföldöt csakhamar elhagytuk. Azon- tul mintegy órányi távolságra csakugyan megkezdődött, derekasan a ki és berándulás, hegyre fel, hegyről le.

Az ut fáradsalmaival, az esti szürkülettel nem sokat törődünk, jelszavunk az volt: Elérni a torjai Büdösbarlangot, ha az egész éjszakát is át kell utazunk az odaérhetésért.

Ránk esteledett, miután Tusnádtól mintegy másfél órai távolságra voltunk a hegyek között, hol egy gyönyörű tisztás szélén levő bokorcsoport pihenésre hivatott bennünket: patogó tűz mellett megvacsorátunk és egy-egy kis sziv és gyomor erősítőt vettünk magunkhoz

A természet néma csendje, jó királyunk születés napjának előestéje öröndetes dalra nyitá ajkunkat, több harsány dalt énekelünk s az után tovább folytattuk utunkat. Az utasás tovább folytatására nem is kellett sok biztatás, hamar elkészült az utra kész csapat. Korom sötét éjszaka, alig járható helyeken utasni, az ám a bátorság! és az megvolt, mert hisz lelkeletett a reggeli sok látni való.

Egész éjszaka egy-egy kis közbe alkalmassal pihenéssel utastunk, hegyre ki, hegyről be.

Az utasáshoz tartozott az is, hogy egy néhányat estünk az ut irányában levő csutak ledől fa és kiálló kőveken. De hát lehet-e erdőn éjszaka rándulni anélkül ki és be?

Én jó magam is hegyoldalon behusodó vis mozdában olyant rándultam vagy hármat lefelé, hogy az oldalon még mos is rángatózik ki és be a nyilatástól. No de sebjaj! ugyis csak

nép felkelő vagyok, a míg be kell rukkoljak, addig csak meggyógyul.

Eséseim, oldal fájásaim elfeledtem menten, míhelyt vezetők eljárnál ama rémes szavakat hallottam. „Fiuk elvesztettük az utat”. No még csak ez kellett. De örömem leírhatlan lett akkor midőn egy flu ugrádozás, kéztapsolás, nagy kiabálás között kijelenté „megtaláltam a Büdösbe vezető utat”. Nosza fátylát elő, mozgott szem kápráztatón a szenes csutak, rándultunk egy meredek hegyoldalon kanyargósan befelé. Mikor vagy 22-öt kanyarodtunk volna, egy gyönyörű Mária szobrot pillantottunk meg, durva kővekből kifaragott barlangszerű fülkében.

Az örömet tollam gycenge leírni. Isteni szüzanya ott vagy jelen, hol a csüggédőknek szívébe remény sugárt esepgettetsz.

Örömmüknek egy szép és magasztos Mária énekekkel adánk kifejezést.

Oh! mily bájos, mily magasztos az ének ott a vadonban, mily szépen rezgett ajkainkról „Nagy Asszonyunk hazánk reménye,” azután imát mormoltak ajkaink, s reménynyel telve folytattuk utunkat tovább.

Néhány perczig tartott utunk a bálványosi fűrdőig, megvizagáltunk ott mindent, megvizsgálódásunkra fátyla nem volt szükség, mert ép a felkelő nap bearsanyozá gyönyörű sugaraival a bájos vidéket.

Bejártunk a Büdösbarlangba, a hol jól láttunk jó illatu szénsavval.

Onnan utunkat a szénsav gyár felé vettük, hol a jó gyárvezető készségesen megmutogatott mindent, megajándékozott süritett szénsavval, melyet fájdalom haza nem hozhaték, mert az embertelen, gondosan becsomagolt zsebkendőből elpárolgott.

Megbámultuk a jó magas hegyen fekvő Bálványosvár romjait, eszünkbe jutott a régi korok történelmi multjával.

Szinte feledtem, hogy az elért eredmény öröndezetelő hatása alatt jóízűt falatozánk, mert a korogó gyomor már hangosan jelentgeté az ó kívánságát.

Egy kis pihenés, új erő gyűjtés után ismét utra keltünk, uti irányunk a „Szent Anna” tófelé vezetett. Alig gyalogoltunk két órát és olénk tártult a természet remeke az erdők gyöngye, a páratlan „Szent Anna” tó.

Mintha egy titkos szózat susogná, parancsolná: Le a kalappal! Imát zengjen ajkad itt a természet ezen csendes mélabus ölében. Imádkoztunk és oh! mily szívesen időztünk volna a gyönyörűség, a kedves magány eme áhítatra intó szép helyén, de inte az elválás órája.

Ama gondolatlan távoztunk utunk tovább folytatására, soha sem fogjuk ki és berándulásunk eme gyönyörét feledni.

Neki fogtunk a csomád tetőnek, kanyarogtunk sokat — sokat, míg végre a páratlan szépségű Tusnádfűrdőhöz értünk, ott már jól esett a vacsora, mely után a nevezetességek megnézésére is bőven jutott idő.

Egyszer csak fűtyöl a vonat besszállánk és felrándítottánk Csik-Szeredába, onnan pedig kirándulánk Csik-Somlyóra.

Utazó társainknak is tudom jól esett az alvás, a 3-ik és 4-ik én lett utasás után, de még nekem is.

Jól aludtam, s nagy örömemre a páratlan szépségű Anna tórol álmodtam.

Xántus Elek.

A székelyföld érdekében.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter nem elégedvén meg az ország közgazdasági viszonyaira néve tanácsosainak információival, saját maga kíván látni és tapasztalatokat szerezni annak különböző vidékein és e célból már meg is látogatta a felvidéket és az alföld egy részét.

A kereskedelmi miniszter ez által eleendőképen nem méltányolható ügybuzgal-máról és a hazai ipar s kereskedelem föllendítésére irányuló tevékenységéről tett és tesz tanúságot, melylyel hálára kötelezi mind azokat, akik a hazai ipar fölvirágztatásáért lelkesül- nek, mint a mely legfőbb tényezőjét képezi hazánk anyagi fölvirágzásának.

Azonban nem csupán a körutazás ténye az, a melylyel a kereskedelmi miniszter az ország közgazdasági ügyeinek előbbvitelén munkálkodókat hálára kötelezte, mert hiszen körutakat más miniszterek is szoktak tenni — bárha ritkán s tanulmányi célból még ritkábban, — hanem az a modor, a melyet a tapasztalat szerzés céljából tanusit. Nem elég- szik meg a felületes vizsgálódással és a tar- tózkodó vidékiek részéről adni szokott hiányos tájékoztatással, hanem saját maga szemlél, kérdez és tanulmányoz éles szemmel, fürkésző beszéddel és okos észszel.

Igy azután remélhető, hogy a szerzett okulások leszűrve a Hegedűsénél bőven meg- lévő államférfiúi bölcsesség szűrőjén; régen várt nagyszabású alkotásoknak lesznek szülő- anyjává.

Hogyan is alkothatna másképp egy mi- niszter magasabb koncepciókat és hogyan fej- hetne ki gyakorlati üdvös tevékenységet, ha az ország viszonyairól a gyakorlati élet mezéjén magának tájékozódást nem szerez?

Ezen ténykedése az Hegedűs miniszter- nek, a melylyel az egész ország rokonszenvét magának már is megszerezte.

És azért reméljük, sőt meg vagyunk győződve, hogy a tapasztalat szerzését foly- tatni fogja és ellátogat az országnak mind ama vidékeire, a melyeknek hátramaradásán és nyomorúságos viszonyain helyes ipari poli- tikával és indokoltnak mutakozó alkotásokkal segíteni lehet. A mennyire kívánatos ez egy- részt a helyi mostoha viszonyok javítása cél- jából, annyira szükséges másrészt országos szempontból, mert oly mértékben fejlődik a külföldi ipar versenyével szemben az ország ellentállási ereje, a mily mértékben gyara- podik itthon iparunk és kevesbednek ez által egyes vidékek mizeriái, melyek további ered- ménye az ország anyagilag való megerősödése leend.

Igy ismervén a székely kereskedelmi és iparkamara a Hegedűs miniszter elhatározását és terveit, az általa képviselt székely közgaz- dasági érdekeket a miniszter figyelmébe aján- lotta és kérését intézett hozzá, hogy a székely- földet és látogató meg.

A nevezett kamara közérdekű felirata a következő: Nagyméltóságú Miniszter ur! Mi- ként a lapok utján örömmel értesültünk, Nagyméltóságod hazánk közgazdasági ügyeinek a közvetlen szemlélődés és tapasztalat utján való beható megismerése céljából az orszá- gnak már több vidékét meglátogatni kegyeske- dett; valamint ennek folytatását elhatározni méltortantat.

Kamarának a legnagyobb elismeréssel adózik Nagyméltóságodnak ezen nagy hord- erejű ténye és elhatározásáért, melyekkel há- lára kötelezi mindazokat, akik hazánk közgaz- dasági érdekeit szívükön hordják, mert ezek biztos reményt nyújtanak arra, hogy Nagymé- ltóságodnak szerzett tapasztalatai és körülte- kintő bölcs munkálkodása folytán hazánk köz- gazdasági elmaradottságát virágzóbb állapot váltja fel.

Kamaránk tudja azt, hogy az egész or- szágnak sok e tőren a tenni való; azonban minden elfogultság és lokálpatriotizmus nélküli nyilváníthatja ki, hogy a székelyföld hazánk- nak közgazdaságilag a legelmaradottabb részét képezi és nincs egyetlen része is az országnak ahol a segély sürgősebb volna, mint itt.

Már a természet folytán is mostoha vi- szonyok közt lévő primitív mezőgazdasága pang, házi és kézmű ipara aláhanyatlott azon csekélyebb fokról is, a melyen valaha állott, gyáripara nincs; ezek miatt népének egy je- lentékeny hányada nem nyerhet itthon foglal- kozást és kenyeret, miért kénytelen ezeket ide-

genben keresni, miközben több ezerezen vesz- nek el a hazára néve évente, miként arról a statisztika szomorú tanúságot tesz.

Évek óta hangoztatja kamaránk ezen or- szágos érdekű bajt a magas kormány előtt, kérve, hogy ennek orvoslására módokat ke- resni és találni kegyeskedjék.

Most határtalan bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz és mély tisztelettel kérjük, hogy a Székelyföld meglátogatását is pro- grammjába fölvenni és az itt röviden vázolt szomorú állapotokról, Nagyméltóságodra néve legalkalmasabb időben, személyes tapasztala- tokat szerezni és elhagyott székely népünk ügyét felkarolni kegyeskedjék.

Kamaránk a legkétségesebben ajánlja fel e célból Nagyméltóságodnak szolgálatait.

A hazánk keleti őrszemét képző székely- ség ügye országos ügy és még is évtizedeken át figyelmen kívül hagyott.

Nagyméltóságod nagybecsű látogatásával és az itteni nyomasztó állapotok javításával örök hálára kötelezendő ezen fajsziárd s a hazájáért mindenha rajongó székely népet.

Fogadjja Nagyméltóságod kamaránk nagyra becsülését és hódolatteljes mély tiszteletünk nyilvánítását. Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök. Sz. Szakáts Péter titkár.

A székely kereskedelmi és iparkamarának kerülete közgazdasági ügyei iránti meleg ér- deklődéséről s a viszonyok alapos ismeréséről tanuskodó ezen kérésre méltánylist és megszív- lelést érdemel, mert valóban nincs az orszá- gnak egyetlen része is, a mely oly ijésztően elvolna maradvá az és istápolásra oly égetően rá volna szorulva, mint ez.

Azok kedvéért, akik a székely kérdéssel nincsenek tisztában, a következő rövidre sza- bított indoklással szolgálunk.

Tény az, hogy a székelység Magyaror- szág keleti védbástyáját képezi. Az is tény, hogy ez a védbástya évről-évre a kenyér ke- resés közben külföldön maradt néhány ezer egyénnel gyöngül. Tény továbbá az is, hogy a székelységnek számbeli apadás és nyomor- rúságos közgazdasági viszonyai folytán anyagi gyöngülése, eme hatást védő missziója mellett, nem csupán helyi, hanem országos baj. Mert hát tessék elképzelni, hogy ha az erdélyi oláh- ság gyűrűjétől övezett székelység évről-évre számban apad és vagyonban gyöngül s ezek következtében folyton tért veszít; ellenben az oláhság a statisztika tanúsága szerint, számban növekszik és vagyonban gyarapodik s hovatovább elfoglalja a székelység által veszt- tett tért; kicsoda viszony áll elő keleti hatá- raink megvédése körül, a hol most a vámkor- nál néhány csendőr és finánc képviseli Ma- gyarország védelmi erejét. Tessék elképzelni hogy ha a székelység lassau-lassan a nem bánomság folytán elenyészik és a Havasalföld keleti határaitól Maramaros, Bihar és Aradvár- megyék és az ugy nevezett Bánát nyugati ha- táráig egy összefüggő Oláhtenger képződik, vajjon nem válhatnak-e valóságú az oláh agi- tátorok mérjél álmjai.

Mert jól megjegyzendő, hogy hazánk er- délyi részében csakis a székelység alkot egy fél milliónyi tömöregészet, a többi magyarság kisebb-nagyobb csoportokban szétszórva lakik a mely védelmi szempontból, alig jöhet szá- mításba.

Ime! ezek azok az országos indokok, a melyek a helyi érdekek mellett, mód felett szükségessé és kívánatosá teszik, hogy a kor- mány törödjék a székely kérdéssel és az ed- digi mulasztásokat gyors intézkedéssel helyre hozza; amint reméljük is, hogy ezen kérdés iránt érzékkel bíró Hegedűs Sándor ke- reskedelemügyi miniszter ezen érdekeknek meg- felelően fog cselekedni.

Hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy a székelykérdést nem lehet megoldani szükmar- kusággal és kicsinyes eszközökkel kitelepté- sekkel, s ezekhez hasonló eljárásokkal; ha- nem olyan alkotások utján a melyek által mód nyújthatik arra, hogy a székelység szapo- rodó létszám mellett is, otthonában találja meg kellő élet feltételeit.

Hogyan, mikép? elmondjuk majd máskor.

Bércocsi szabály.

Szoreda város által a bércocsi ipargyakorlása tárgyában szerkesztett szabályrendelet végre valóhára miniszteri megerősítést nyert. A meny- nyiben a városi rendelhatóság a szabályrende- let határozásainak pontos betartása felett

éber figyelemmel fog őrködni, jövőre néve tehát a közönség kizsákmányolásának vége vettetik.

Az engedélyt a bércocsi iparüzésére a vá- rosi tanács, mint elsőfokú iparhatóság adja meg s az engedélyre 10 koronát tartozik a város pénztárába iparoktatási czélokra lefizetni.

A szabályrendelet közérdekű voltánál fogva a viteldijakat szükségessé tartotuk a közön- ség tájékozása végett a következőkben ismertetni.

I. Általános díjak.

a. Kétfogatú bércocsi után egésznapra (reggel 6 órától este 10 óráig) mely időből a déli óráknak két egymá-után következő óra te- tésre szabadon hagyandó, 12 korona, félnapra 7 korona, félórára v gy kevesebb időre 60 fillér, azontul minden további megkezdett félóra 60 fillér.

b. Egyfogatú bércocsi után egésznapra az a. pont alatti feltétel mellett 8 korona, fél- napra 5 korona, félórára vagy kevesebb időre 60 fillér, félórán tul minden megkezdett félóra 40 fillér.

Az óra szerinti díjak az éjjeli (esti 10 órától reggeli 6 óráig) terjedő időben más félsze- resen fizetendő. Az időszámítás a bércocsinak az utas által kijelölt helyre történt előállítás- tól kezdődőleg számítandó.

II. Meghatározott díjak.

a. Kétfogatú bércocsi viteldij, a vasúti állomáshoz, vagy vissza a vonatok érkezősekor a vasuttol beszállításnál a város bármely részébe 1 korona, a vonatok indulásakor a vasúthoz való kiszállításnál a város bármely részéből 1 korona.

A csikszeredai fürdőhöz.

- a) a fürdőhöz és vissza 1/2 órai várako- zással 1 korona 40 fillér;
- b) az ezen felüli várakozási idő utáni díj az I. a pont szabványai szerint számítandó.
- c) Csik-Zsögöd, Taplocza és Somlyó köz- ségekbe és vissza félórai várakozással: 1 ko- rona 60 fillér. Az ezen felüli várakozási idő utáni díj az I. a pont szerint számítandó.
- d) Az óra szerinti várakozási díjak és vi- telidij az éjjeli (este 10 órától, reggeli 6 óráig) másfélszeresen fizetendő.

III. Egyfogatú bércocsi viteldijai:

a) A vasut állomáshoz vagy vissza a vo- natok érkezősekor a vasuttol beszállításnál a város bármely részébe 60 fillér és b) ugyan- annyit a vonatok indulásakor a vasúthoz való kiszállításnál.

A csik-szeredai fürdőhöz és vissza.

a) 1/2 órai várakozással 1 korona b) az ezen felüli várakozási idő utáni díj az I. b pont szabványai szerint számítandó.

III. A zsögödi fürdőhöz és vissza.

a) 1/2 órai várakozással: 1 korona, b) az ezenfelüli várakozási idő az I. b. pont szerint számítandó.

Zsögöd, Taplocza és Somlyó községekbe s vissza.

a) az oda és vissza utazáskor: 1 korona 20 fillér, b) az ezenfelüli várakozási idő utáni díj az I. b. pont szerint számítandó.

Az óra szerinti várakozási díjak és vitel- dij az éjjeli (este 10 órától reggeli 6-ig) időben másfélszeresen fizetendő.

A megjelölt helyeken kívül eső helyekre való utazásnál a viteldijak megállapítása az utas és bércocsi tulajdonos szabad egyezkedése tárgyát képezi.

KÜLÖNFÉLÉK

Háromszék vármegye új alispánja és főjegyzője. A Gábor Péter halálával meg- üresedett háromszék vármegyei alispáni székét a múlt pénteken töltötték be. Az alispáni állásra egy pályázat érkezett be, a mire általános lel- kesedés között Szentiványi főjegyzőt, az egyet- len jelöltet a közgyűlés alispánná választotta. — Miután az alispánválasztással a főjegyzői állás megüresedett, a kandidáló bizottság által a főjegyzői állásra kandidáltak között kitűzetett a választás, a melynek eredménye, a következő: Vajna Miklóra esett 127 szavazat, dr. Domo- kos Ödön 54 és Bartók Károly 1 szavazatot nyert s így tehát Vajna Miklós sepsi járási fő- szolgabíró választatott meg.

Kirendelés. Az igazságügy miniszter Maraschki Róbert csikszeredai törvényszéki al- bírót az itteni járásbíróvághoz, mint végleges szék helyére rendelte ki.

Szent Imre ünnepely. A csiksom- lyói róm. kath. főgimnázium f. évi november hó 5-én Szent Imrénak, mint az intézet védő szentjének tiszteletére **Ünnepélyt** rendez a kö- vetkező műsorral: 1. Reggel 8 órakor ünnepé- lyes isteni tisztelet, melyen szentbeszédet tart P. Kopatz J. Pátrik főgimn. hittanár. Ezután az intézet nagytermében. 2. Ének Szent Imr- hez, éneklí a vegyeskar. 3. Ünnepi beszéd, tartja Benke Antal VIII. o. t. 4. Scherzo Ba- lányi Jánosól, előadják Gombos József és Ke- rekcs Károly VIII. o. t. 5. Regina coeli, írta Várady Sándor, szavalja Fuchs Herman VII. o. t. 6. Ima Kreuzertől, éneklí a férfiak. 7. Monolog előadja Lukács Mózes VIII. o. t. 8. Népdalok (quintett), előadják Benke Antal, Gombos József, Kerekes Károly és László Dezső VIII. o. t. Kerekes Gyula VI. o. t. 9. Hadi lant, írta

Zalár József, szavalja Vákár Vilmos VI. o. t. 10. Induló Altmanól, előadja a zenekar. Mi- után meghívók nem lesznek kibocsátva, az in- tétet ezton hívja meg az érdeklődő közönséget.

Tanító fizetés kiegészítés. A val- lás és közoktatási miniszter a caikszenttamási II-ik tanító hiányos fizetését az állam pénztár terbére 73 forinttal ézi 400 frtra egészítette ki.

Az ipartanács új tagjai. A maro- vásárhelyi kereskedelmi és iparkamara Csikmegye törvényhatóságának ipartanácsába az 1899|1900 évre megválasztotta rendes kültagokul: gyszent- miklósi Deér Venczelt és szeredai Nagy Gyulát, pöttagokul pedig: szeredai Tamás Józsefet és gysztmiklósi Urmányi Vertánt.

Halálozás. Özv. Embery Józsefné szül. Schultze Franciska 60 éves korában hosszas és kínos szenvedés után folyó hó 22-én elhunyt temetése 24-én volt általános részvét mellett.

A gyászjelentést egyetlen leánya Irma bocsá- totta ki. — Az elhunyt nagyon rég ideje hogy városunkba lakik; itten volt férje is mint ka- tászeri biztos, a mig élt. Az egész város gyá- szolja és siratja a jó „Embery nénit” a drága felidhethet „szomszéd-asszonyt” s méltán mert egy áldott lelkű matrona volt, a kit mindenki nagyon szeretett s a kihez hasonlók kevesen találhatunk. Az Isten adjon neki örök nyugó- dalmat.

Életmentő osendör. Militi Szláwna 17 éves leányról az a hír volt Bácsföldvárról elterjedve, hogy gazdájától ékszeret lopott. Ebbeli bubánában vagy talán félelmében az üldöz- ő csendőrök elől egy mély kutba ugrott. Balla József csiksomlyói illetőségű ottani csapnőr észrevéen a leány tetét, birtelen utána ugrott és saját éle- tének kockázatásával sikerült a lányt a mély vízben felszínre hozni, holott az még akkor is erősen ragaszkodott önelemzésztási szándékához. Balla társa azután kötelet eresztett le számukra melynek segítségével a bátor csendőr szerencsésen talpra állította a lányt, s csupán ő maga szen- velet kisebb sérüléseket. Így írta legalább ezt nekünk Nacsá Károly Bics földvári községi ren- dőr-vezető.

Büvészostály. Ismét egy büvészes- tely a megszokott szablonos produkciókkal. Csak az a különbség, hogy az egyiket Miszlivczn- k hívják a másikat S. Annetellinek s az egyik ma- gyarul unatja a közönséget, a másik németül. Mondani való sok nincs is róla csak az, hogy reklámjai szép számu közönséget csaltak vasár- nap s bűfő este a Csillag nagytermébe, hól ha nem is teljesen csalódni kellett, de a várako- zásnak bizonyára nem felelt meg mutatványival S. Annetelli ur.

Kitüntetés. P. László Polykarpot, az erdély Szent-Ferencz rend érdemes rendtartó- mányí főnökét újabban is ritka és szokatlan ki- tüntetés érte. Rómából ugyanis kineveztek a galicziai terjedelmes provinciának: a lemburgi és krakkóinak „generális vizitatorává”, a mely évek- el ezeltől egészségi okokból nem fogadott el. Ez a fontos és igen nagy hatáskörű biztosító küldetés annál örvendetesebb, mert arra — most már másodsor — épen egy székely atyánkfát szemelték ki, mire a multból egyáltalában nincs példa. Kívánjuk hogy e misszióját siker kísérje, s a nevezett provinciák bonyolult ügyeit és választási nehézségeit szerencsés kézzel oldhassa meg, mindenesetre a székely név és életrevaló- ságunk még nagyobb dicsőségére!

A Duna áradása előtűtte már a rosszabbban védett s mélyebben fekvő part vidé- keket, s ha apadás nem áll be, el önti még a fővárosnak mélyebb részét is. Hogy ez mily nagy kárral jár az országra, azt talán említenünk is felesleges, ezen ózai árviz veszedelem következté- tében pang az ipar, pang a kereskedelem, a szállítás a vízi uton megakadt, a szarvasföldön is, a hol az árviz előtűtötte a vasúti töltéseket. Eddig nagyobb baj nem történt még, a mi a vonat közlekedését megakadályozta volna, mert pl. ma is, — pontosan, mint mindig — megjött a kedvencz szép irodalmi hetilapunk a „Képes Családi Lapok” melynek oly gazdag tartalma van, hogy csodáljuk, miként lehet 1 frt 50 kr. negyedévi előfizetésért ily csinos lapot kiál- lítani. Tessék mutatvány számot kérni a kiadó- hivatalól (Budapest, VI., Szondy-utca 11. sz.)

Emlékezés és kegyelet. A székely- föld fővárosának Marosvásárhelynek lelkes pol- gársága október 6-án nagyszabású gyász ünne- pélyt rendezett az 1849/49-iki magyar szabadsághoz leveretése után vértanúságot szen- vedt dicső hőseink halálának 50 éves évforduló- ja emlékére. Megemlékezett ez alkalmmal ezen némes város hazafias polgársága a saját vértanu- ról is és megkoszorúta az itt 1854 márczius 10-én az osztrák zsarnokok által kivégeztett Török, Horváth és Gálfi székely vértanuk em- lékoszlopját. A postaréten nyugvó három székely vértanu sí jához óriási tömegben vonult ki a városból a Széchenyi téren, a Kossuth- és Bem szobrok között lefolyt magasztos gyászünne- pélyen részt vett közönség. A székely vértanuk emlékoszlopára Marosvásárhely szab. kir. város közönsége nevében Szenterzsébeti Szak- káts Péter kereskedelmi és iparkamarai tit- kár a közönséget mély benyomást gyakorolt lel- kes beszéd kíséretében tette le a nemzeti szin- szalaggal ellátott cser- és palma levelekből font koszorút.

— **Haptárok 1800. évre.** E lap kiadó hivatalában kaphatók nagy választékban.

— **Órák, ékszer, arany- és ezüst-áruszer.** A legújabb kor minden igényeinek megfelelő jó és megbízható órákat és szép valódi arany és ezüst ékszerrendkívül dúsa választékban és olcsó árban Erős Gyulánál Nagy-Szebenben kapható.

— **Uj gyár.** Balák István hírneves budapesti kávé és tea kivitelező-tulajdonos egy új kávé raktár és fűgékégyártó épített tőköl birtokán a Csepel szigeten.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. B. I. A küldött cikk jelen számunkba semmi esetre sem jöhetett. De minden bizonytalossággal fogjuk.

Sz. I. Budapest. Roppant sok kirándulás leírásának adunk már helyet, mint jelen számunkból is láthatja s azért ne csodálkozzék, ha ezuttal közleményét ki nem adhatjuk. Más fajtáját kérünk.

Laptulajdonos:

GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

HIVATALOS RÉSZ

Alispáni jelentés.

Előterjesztett Csikvármegye törvényhatósági bizottságának 1899. évi október 16-án tartott közgyűlésén.

(Folytatás.)

Kapcsolatosan jelentem Meltóságos főispán urnak és a tekets törvényhatóságnak, hogy a nevelési kölcsön kisegítő pénztár ez évben 100 forint terjedő részletekben egyeseknek kölcsönzött 22600 forintot, és a 100 forint felüli kölcsönök biztosítékának megbíralására kiküldött bizottság 16 ülésben szintén egyeseknek 44325 forint kölcsönt szavazott meg.

Közegészségi állapotaink az év folyamán elég türethetők voltak, mert habár az úgy látszik véglegesen ki nem irtható roncsoló toroklob a gyergyói, s nevezetesen a kászoni részeken ismét nagyobb mértékben jelentkezett, s a skarlát különösen Szereda városban járványszerűleg lépett fel, és a múlt évben alig elfojthatott hólyagos himlő néhány esetben mutatkozott, a veszélyesebb jellegű járványok mégis nagyobb arányokat nem ölthettek s így a halandóság a rendes normális állapoton felül nem emelkedett, mi a szakközégek ébersége és igyekezetének minden esetre hathatós bizonyítéka.

Az év folyamán elhaláloztak a sztkirályi és kászoni körorvosok, üresedésben voltak a remetei és békási orvosi állomások, melyek a járásorvosok által helyettesítettek. A sztkirályi körorvosi állás betöltött, a többiekre pályázat hirdettetett, és a békásra már több év óta ismétlenül, sajnos, hogy a vidék szegénysege, elszigeteltsége és az állás szegényes javadalmazása kevés kilátást nyújt egy arra alkalmas egyén oda édesgetésére.

A szeredai közkórház minősége és forgalmáról tájékoztatnak a következő adatok: felvételt ez év folyamán 477 beteg, ezek közül gyógyulva elbocsátott 415 és javulva 15, ápolás alatt van 37, meghalt, 10. Az ápolási napok száma ezekre felosztva volt 10774 és egy betegre átlag esett 22 1/2 nap. Bujakóros volt 170. Az államkincstár terhen 124, az országos betegápolási alap terhen 146, magán költségen 207, kik között voltak a honvédek, csendőrök és pénzügyőrök. Nagyobb műtét végeztetett 28.

A gyergyói közkórház immár befejeztében, műszaki felülvizsgálat alatt áll, s ha sikerül a külső csinnal és a céljának teljesen megfelelő beosztással arányban álló berendezése: oly emberbaráti közintézetet létesítenünk ismét saját erőnkön, mi a vármegye díszére és eddigi jó nevének csak emlésére szolgál.

Allategészségi viszonyaink meglehetősen kedvezőlenek voltak, a mennyiben 4 községben a ragadós száj és körömfájás, és 2 községben pedig a sertésvész hosszason uralkodott. A száj és körömfájás az előző évekhez mérten súlyosabb lefolyású volt, a mennyiben több kinőtt szarvasmarha és igen sok szopó borjú hullott el abban.

A sertésvész az előző évekhez viszonyítva súlyosságából sokat veszített, s inkább csak a szopó malacokban és gyengén táplált sülőkben tett kárt. Jelenleg a kétféle állat járvány miatt zár alatt van 8 község; Gyergyó-Szentmiklós, Szárhegy, Holló, Alfalu, Ditró és

Csatószeg községek állománya az ausztriai forgalomból kitiltva vannak. Ezen betegségek mellett szörványosan sok esetben fordult elő a veszettség, ebek és sertések között, e veszedelmes betegség tovaterjedésének megakadályozására a kutyák kötve tartása és a kőbor ebek irtása elrendeltetett, de alig néhány községben hajtott végre a község elöljáróságok hanyagsága miatt, pedig tartani lehet tőle, hogy legtovább a jövő év tavaszán nagyobb mérvet ölt, s ha a kőbor ebekről átragad a rókákra és farkasokra az állategészségügy az egész megye területén veszélyeztetve lesz. Azért nem kell a jelenségeket kicsonyítani és a hatósági intézkedések végrehajtását elhanyagolni, mert minden mulasztás nagy felelősséggel jár. E mellett, hogy a fennálló óvintézkedésekkel a járványos állati betegségek ellen küzdeni alig lehet és hogy a vármegye területén egyik és másik untalan felüti magát, annak oka az érdekelt gazdaközönség mulasztásában is keresendő, mert ha az észlelt betegségeket nem jelentik be ideje korán, és a betegségeket kitelelik s úgy szólva titokban ápolják, a jóakaratu hatósági intézkedések hasztalan küzdelmek maradnak.

A vármegye területén 10 vásártér van, melyek a helyi viszonyokhoz képest kellőleg be vannak rendezve, és azokon a vásár ellenőrzés elég figyelmesen gyakoroltatik. A vágóhidak ott a hol feltétlenül szükségesek be vannak rendezve; e tekintetben Szereda város mutatását ismét nyilvánosan és megrovólag kell felemlítenem, mert a régi büszhödt alkotmány immár türethetetlen, és így egy új vágóhid építésére a tehetetlen szóbeszédnél egyébként nem történik. Valójában a minden irányban elhanyagolt állapotoknak véget vetni immár bőven elérkezett volna az ideje.

Népiskoláinkról s ezzel kapcsolatosan tanügyi állapotainkról jelentem a meltóságos főispán urnak és a tekintetes törvényhatóságnak, hogy a múlt második félévi előterjesztésben foglalt helyzeten alig történt valami változás. A közoktatási kormány megmaradt azon merev álláspontja mellett, hogy csak teljesen kifogástalan iskola telkeken levő és a modern oktatás követelményeinek megfelelően épített új iskolákat veszt át államkezelésbe és így is bizonyos kikötmények mellett, holott a községek ma már nincsenek abban a helyzetben, hogy a kívánalmaknak eleget tehesse. Ennek a kifolyásá az az azon szomorú jelenség, hogy a tankötelesek 40%-a nem jár iskolába, nem részesül oktatásban, s ezek az országunk és a nemzetnek csak nyers erői maradnak; és ennek a kifolyása a mindinkább észlelhető apáthia, hol a községek is nyilvánvaló, vagy néha képzelt tehetlenségük tudatában nem igyekeznek önmagukon segíteni. Ohajtandó volna, hogy a közoktatási kormány kilépjön már egyszer szerény, tartozkodó álláspontjából és népnevelési célra vegyen fel évi költségvetésébe hatványozott összeget és ohajtandó volna, hogy a hadügyi és pénzügyi kormányok szertelen követeléseiket azzal szemben módosítsák, mert nem a szurony és adóvégrehajtás teszi az országot nagygyá és vagonosná, hanem a toll, mely kimutatja mindenkinek helyét és hivatását a társadalomban. A statisztikai adatok a múlt évihez képest némileg módosultak. Ugyanis van a vármegyében összesen 119 iskola: 8 állami, 22 községi, 65 r. kath. 13 gör. kath. és 2 egyesületi. Fokozatra nézve 104 elemi, 2 felső-nép és 4 polgári iskola, 68 vegyes, 23 fiú és 19 leányiskola. A tankötelesek száma az összeírások eredménye szerint 25048; ezekből mindennapi 17306, és pedig 9486 fiú 7820 leány. Az ismételt tankötelesek száma 7732, ezek közül 3687, leány 4045. A fiúk összes száma tehát 13173, a leányoké 11866. Nyilvános elemi iskolába járt 11570, általános ismételt iskolába 1950, gazdasági ismételt iskolába 157, ipartanoncz iskolába 183, felsőnépiskolába 91, polgári iskolába 253, és középiskolába 195, vagyis járt iskolába 14408, nem járt iskolába 10630 tankötelesek. A tanítók száma 192, tanképesített 189, 3 pedig segéd. Férfi 159, nő 33. A magyar nyelvet teljes képességgel beszéli 179, szóval és irásban bírja 11, kevésbé bírja 2 tanító.

Jelentésemnek a közoktatást érintő részében ki kell terjednem a somlyói középiskolánál észlelt kóros állapotra, mert habár a vármegyének amaz iskolával szemben minden jog kizárásával csak kötelezettségei vannak,

nem tehetem, hogy azzal a státussal ez irányban ne foglalkozzam, mely nem képes az abszolút intézkedésnek utját állani, ha már csupán csak a felekezeti czinnél fogva monopoliomot csinált mindkét irányu igazgatásából.

Két-három éve már annak, hogy részint a tanítás olcsósága, részint a gimnázium jó híre, részint pedig egészséges fekvése miatt a tanulók mind tömegesebben jelentkeznek a felvételre: ennek természetes következménye volt előre a párhuzamos osztályok felállítására, s mert midőn a kath. status azoktól a mindkét irányu segélyt megvonta, azt mondják, szintén természetes következménye, hogy ha az engedélyezett szám betelt, az utóbb bejelentkezők elutasítandók, mert így rendeli azt a tanügyi kormány. Az nem érdemel semmi figyelmet, hogy az utóbb jelentkezők véletlenül mind Csikvármegyei székely fiuk, de az már jó jel, hogy az előbb jelentkezők tekintélyes száma az ország különböző vidékeiről jött össze. Nem jól van ez így méltóságos főispán ur és tekintetes törvényhatóság, mert habár el is kell ismernem azt, hogy az idegen vármegyei tanulók ide seregése több irányban középiskoláinknak csak előnyére és díszére válik, azt még sem ismerhetem el, hogy e miatt saját gyermekeink az iskolából kiszorítottassanak, s ha van ide vonatkozólag valamely felsőbb rendelet, nem ismerhetem el annak jogosságát. Felhoztam már más alkalommal hogy azokat, az iskolákat leginkább községi közvagyonból mi teremtettük, annak fentartásához szintén közös vagyonunkból tekintélyes összeggel járulunk, tehát első sorban azoknak van az ottani elhelyezéshez joga, kiknek vagyonából az létesült, s kiknek vagyonán részben fentartatik. Ha ennek a kath status nem tud, vagy nem akar érvényt szerezni: a vármegyének kötelessége tiltakozni az abszoliztikus visszaélés ellen, mert annyira kozmopoliták még sem lehetünk, hogy csupa hecsletből magunk ellen forduljunk. Polyt. kör.

Csikvármegye törvényhatóságának szabályrendelete.

A községi segélyalapokról.

1. §.

A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898. évi II. t. cz. 71 §-a értelmében a törvényhatóság minden egyes községében segélyalap létesíttetik.

2. §.

A községi segélyalap bevételeit képezik:

- a) az 1898. évi II. t. cz. alapján kiszabott és befizetett büntetés pénzek;
- b) ugyanazon törvény 3. §-a alapján az elvesztett vagy megsemmisült igazolványok másodlatának kiállításáért beszedett díjak;
- c) az ugyanazon törvény végrehajtása tárgyában 2000 eln. 1898. szám alatt kiadott földmívelésügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján kiszabott pénzbírságok;
- d) a községek, a törvényhatóságnak vagy egyeseknek e célra szánt adományai.

3. §.

A községi segély alapok céljai:

- a) az arra érdemes igazolvánnyal bíró s önhibájukon kívüli segélyre szorult gazdasági munkások segélyezése;
- b) a gazdasági munkások segélyegyleteinek és szövetkezeteinek támogatása.

4. §.

A községi segélyalapok a községi szegényalaptól s egyet községi pénztáraktól elkülönítve, minden tekintetben a községi számvitelről szóló (vármegyei, városi) szabályrendelet rendelkezései értelmében kezelendők.

A segély iránti kérelmek felett a 8 §-ban megjelölt bizottság meghallgatása után a községi elöljáróság (bíró, jegyző) illetve a városi tanács határoz s megállapított segélyösszeget a segélyalaptól kiutalványozza.

5. §.

A segélyekre rendszerint a segélyalapoknak kamatjövédelme vehető igénybe.

Szükség esetén a községi elöljáróság illetve városi tanács előterjesztése

alapján a képviselőtestület megengedheti, hogy a segélyezésekre részben, vagy egészen a segélyalap tőkje is igénybe vétessék.

6. §.

A segély rendszerint visszafizetés kötelezettsége mellett adatik.

Egy munkásnak egy azon évben legfeljebb 20 korona segély adható.

A segély után kamatot szedni semmi körülmények között sem szabad.

A visszafizetésre 3 hónapnál rövidebb és 6 hónapnál hosszabb határidő nem szabható meg.

Az elöljáróság, illetve a tanács a visszafizetésre még három hónapi halasztást adhat, s indokolt esetben a 8. §-ban megjelölt bizottság meghallgatása után a követelés törlése iránt a képviselőtestülethez előterjesztést tesz. A segély részletekben is visszafizethető.

Ha a segélyezett a segély visszafizetése előtt meghal, örökösseitől a követelés be nem hajtható, s törlése a képviselőtestület által elrendelendő.

7. §.

Segélyben nem részesíthető:

- a) a kinek igazolványa nincs;
- b) a ki az 1898. évi II. t. cz. vagy az 1876. évi XIII. t. cz. alapján büntetve volt, a büntetés kitöltésétől számított egy éven belül;
- c) a ki a segélyalaptól visszatérítés kötelezettsége mellett nyert segélyt halasztás, illetve törlési engedélyt halasztás illetve törlési engedély nélkül önként lenem fizette.

8. §.

A képviselőtestület a helybeli igazolvánnyal bíró munkások közül évente 6 munkást jelöl ki, s azokból véleményező bizottságot alakít. E bizottság 2 tagjának véleménye minden segélyezési ügyben meghallgatandó.

A bizottság véleménye az elöljáróságot, illetve tanácsot nem kötelezi.

9. §.

A járási főszolgabíró (r. t. városokban az alispán) a rendszeres hivatalos vizsgálatok alkalmával a segélyalap kezelését megvizsgálni köteles.

10. §.

A segélyt kérő feleknek a segélyt megtagadó határozatok ellen a községben a járási főszolgabíróhoz, rendezett tanácsu városokban az alispánhoz, törvényhatósági joggal felruházott városokban a közigazgatási bizottsághoz lehet fellebbezni.

A segélyezés kérdésében hozott másodfoku határozatok végérvényesek.

11. §.

Az elöljáróság, illetve tanács és a képviselőtestület azon segélyösszegekért, a melyeknek engedélyezése vagy behajtása körül könnyelműen s a köteles gondossággal járt el, anyagilag felelős.

Kelt Csikvármegye törvényhatósági bizottságának Csik-Szeredán, 1899. évi május hó 9-én tartott rendes közgyűlésében.

Beose Antal, alispán, h.-elnök.

Szántó József, jegyző.

Sz. 9234-899. eln. Földművelésügyi m. kir. miniszter.

Jóváhagyom.

Budapest, 1899. szeptember 26-án.

A miniszter megbízásából:

Dr. Bartók József a. k.

VERESS SÁNDOR dr.,
megyei tisztii orvos

orvosi rendelője és fogorvosi műterme
[189] 5-10 Csik-Szeredában

Nagy Ferencz dr. házában.

Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2-3-ig. Fogorvosi és fogművelési rendelő idő naponta délelőtt 9-12-ig.

ELSŐ BUDAPESTI KÁVEMAGAZIN.
ajánlja dúsán felzerelt és meggyobbított raktárát.

Kávé és Tea

3 kg. Kuba kávé	4.50 frt
3 " Mocca	4.50
3 " Jáva	4.50
3 " Gyöngy	4.80
1/4 Cezvirli kávé tea	1.50
1/4 valódi kávé	1.40
1/4 törmelék	— .90

Franks teljesen hűtőmentesen utá-vátalol, vagy az őszeg előleges békül-sével hűli [220] 1-3

Belák István
Budapest, VII. Rottenhiller-utca 4.

A csikszentkirályi téglagyárnál

200 ezer első minőségű téglá, mintegy 20 köbméter bükfa csutak (ára 2 frt 60 kr.) és a telepen lévő összes épületek, berendezések, felszere-lések, kazán, téglasajtó gép stb. eladók.

Értekezhetni az egyesületi tagok-kal Csik-Sztkirályon. [218] 3-3

Sz. 2814/99.
tjkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szentmártoni kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvhatóság közhírré teszi, hogy dr. Molnár László végrehajtonak Lacz Antal vég-rehajtást szenvedő elleni 37 frt 25 kr. tőkekö-velés és Gothár Dávid és társai csatlakozott végrehajtonak 277 frt 50 kr. tőke a jár iránti végrehajtonak ügyében a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság területe fekvő K.-jakabfalva köz-ségben és határán fekvő a kaszon-jakabfalvi 421 sztkjvben végrehajtást szenvedő és László Ferencz, László Anna László Mária nevén álló A † 2820/2. hrsz. 2 frt, 4053a/2. hrsz. 14 frt, 7277/2. hrsz. 2 frt, 8342/2. hrsz. 6 frt, 8793/2. hrsz. 5 frt, 9571/2. hrsz. 10 frt 11141. hrsz. 2 frt, továbbá a k.-jakabfalvi 674. sztkjvben előbb nevezettek nevén álló, A † 459. hrsz. 160 frt végül a k.-jakabfalvi 590 sztkjvben ugyan az előbb nevezettek és öz. ifj. László Józsefné szül. István Anna nevén álló A † 2246/2. hrsz. 2 frt, 2820/2. hrsz. 2 frt, 3913. hrsz. 30 frt, 4376. hrsz. 1 frt, 4380/2. hrsz. 4 frt, 4786. hrsz. 3 frt, 4906/2. hrsz. 14 frt, 5621/2. hrsz. 4 frt, 6497/2. hrsz. 5 frt, 6662. hrsz. 2 frt, 6672. hrsz. 1 frt, 7603. hrsz. 7 frt, 7797. hrsz. 1 frt, 8089. 1. hrsz. 4 frt, 8342/2. hrsz. 3 frt, 9554/2. hrsz. 2 frt, 9571/2. hrsz. 5 frt, 10154. hrsz. 23 frt, 10323. hrsz. 1 frt, 10341. hrsz. 6 frt, 10813. hrsz. 2 frt, összesen 323 frtban az árverést a fentebb ezennel megállapított ki-kialítási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899 évi november hó 10-ik napján d. e. 9 órákor K.-Jakab-falva község-házánál megtartandó nyilvános ár-verésen a megállapított kikiáltási áron alól is el-adatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az in-gatlanok becsárának birtoktestenkint 10⁰/o-át, vagyis összesen 55 forint 60 krajczárt kész-pénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a ki-küldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított sza-bályszerű elismervényt átsegáltatni.

A kir. járásbíró-ság, mint tlkvi hatóság.
Csik-Szentmárton, 1899. évi szept. 16-án.
Gagyi Dénes,
kir. albiró.

[219] 1-1

Szám 1252-1899. [189] 1-1
tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szentmártoni kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. Ja-kab József és neje végrehajtonak György Já-nosné szül. Both Borbára végrehajtást szenvedő elleni 16 frt 75 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtonak ügyében a csikszentmár-toni kir. járásbíró-ság területe fekvő Csik-Menasság községben és határán fekvő a csikmenassági 341. sztkjvben végrehajtást szenvedő és Both Ferenczné szül. István Anna, Both Rozália Mihály Ferenczné és Both András nevén álló A †. 1459. hrsz. 80 frt. 1665. hrsz. 2 frt, 2312. hrsz. 6 frt, 2378/1. hrsz. 20 frt, 2380/2. hrsz. 19 frt, 2411/1. hrsz. 10 frt, 5115. hrsz. 8 frt, 9930., 9932. hrsz. 15 frt, 9940., 9941. hrsz. 12 frt, 10730. 10731. hrsz. 80 frt, 11192. hrsz. 19 frt, 13397. hrsz.

2 frt, 13966/2. hrsz. 4 frt, 14253/1. hrsz. 1 frt. 14409. hrsz. 11 frt, 14867. hrsz. 7 frt, 14901. 5 frt, 14907/2. hrsz. 7 frt, 15153. hrsz. 4 frt, 15205., 15207/1. hrsz. 11 frt, 15567/2., 16568., 15576. hrsz. 16 frt, 15729., 15730. hrsz. 12 frt, 15839. hrsz. 6 frt, 16094. hrsz. 7 frt ösz-szesen 307 frtban az árverést a fennebb ezen-nel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 13-ik napján délelőtt 9 órákor Csik-Menasság község házánál megtartandó nyil-vános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az in-gatlanok becsárának 10⁰/o-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyam-mal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri ren-delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpá-pirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

A kir. járásbíró-ság mint tlkvi hatóság.
Csik-Szentmártonon, 1899. aug. 22-én.
Gagyi Dénes,
kir. jbiró.

Sz. 962/1899.
tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíró-ság, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Varga Vil-mos végrehajtonak László Terézia végrehaj-tást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtonak ügyében a csikszo-redai kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság) területe fekvő K.-jakabfalva köz-ségben és határán fekvő a kaszon-jakabfalvi 421 sztkjvben végrehajtást szenvedő és László Ferencz, László Anna László Mária nevén álló A † 2820/2. hrsz. 2 frt, 4053a/2. hrsz. 14 frt, 7277/2. hrsz. 2 frt, 8342/2. hrsz. 6 frt, 8793/2. hrsz. 5 frt, 9571/2. hrsz. 10 frt 11141. hrsz. 2 frt, továbbá a k.-jakabfalvi 674. sztkjvben előbb nevezettek nevén álló, A † 459. hrsz. 160 frt végül a k.-jakabfalvi 590 sztkjvben ugyan az előbb nevezettek és öz. ifj. László Józsefné szül. István Anna nevén álló A † 2246/2. hrsz. 2 frt, 2820/2. hrsz. 2 frt, 3913. hrsz. 30 frt, 4376. hrsz. 1 frt, 4380/2. hrsz. 4 frt, 4786. hrsz. 3 frt, 4906/2. hrsz. 14 frt, 5621/2. hrsz. 4 frt, 6497/2. hrsz. 5 frt, 6662. hrsz. 2 frt, 6672. hrsz. 1 frt, 7603. hrsz. 7 frt, 7797. hrsz. 1 frt, 8089. 1. hrsz. 4 frt, 8342/2. hrsz. 3 frt, 9554/2. hrsz. 2 frt, 9571/2. hrsz. 5 frt, 10154. hrsz. 23 frt, 10323. hrsz. 1 frt, 10341. hrsz. 6 frt, 10813. hrsz. 2 frt, összesen 323 frtban az árverést a fentebb ezennel megállapított ki-kialítási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899 évi november hó 10-ik napján d. e. 9 órákor K.-Jakab-falva község-házánál megtartandó nyilvános ár-verésen a megállapított kikiáltási áron alól is el-adatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az in-gatlanok becsárának birtoktestenkint 10⁰/o-át, vagyis összesen 55 forint 60 krajczárt kész-pénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékké-pes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-séről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni.

Kelt Csik-Szentmártonon, 1899. augusztus hó 18-ik napján.
Gagyi Dénes,
kir. albiró.

[217] 1-1

Sz. 3692/899. [215] 2-3

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegye kászon alsíki járá-sában Kászon-Altiz székhelyvel Kászon-Altiz-, Feltiz-, Impér, Jakabfalva és K.-Uj-falu községekből álló 5636 lelket számláló közegészségügyi körben a körorvosi állás elhalálozás folytán üresedésbe jöven, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása:

1. 900 frt fizetés, melyen kívül a községek sem lakbért, utiátalányt, sem fuvar és járványdíjat adni nem kötelesek.
2. A betegeknek az első látogatás díja 30 kr a második és minden követ-kező 20 kr.
3. Orvosi látletelekért esetenkint 1 frt, orvosi bizonyítványokért 50 kr.
4. A megválasztandó körorvos kö-teles a vagyontalan betegeket ingyen gyógykezeleni, kászon-altiz, feltiz és Impér összeépült községekben a husszemlét és halott kémlést a megállapított díjakért végezni. Az ebből befolyó átlag 90 frt évi jövedelem a körorvost illeti.

5. A megválasztandó körorvos — a közeli kászoni gyógyfürdőn — a tulajdo-nosok kijelentése szerint fürdőorvos is lesz a tulajdonosok által meghatározandó díjazás mellett.

Megjegyzem, hogy a közegészség-ügyi körben a körorvos kézigyógytár tartási joggal is bír.

Felhívom mind azokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti szabályszerűen felszerelt s eddigi alkalm-ztatásukat is feltüntető kérvényüket hozzám folyó évi november hó 12-ig annál bizonyosabban adják be, mivel később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A választás Kászon-Altiz községhá-zánál folyó évi november 13-án délelőtt 9 órákor fog megtartatni.

A kászon alsíki járás főszolgabírója:
Csik-Szt-Mártonon, 1899. okt. 10-én.
Bartalis Ágost,
főszolgabíró.

Árverési hirdetmény.

A csikszépvízi Szent-háromság se-gély-egylet tulajdonát képező s a Csik-Madaras II-dik határrészben fekvő „Ba-raczkos” nevű havason 340/35 k. hold területen, szakértő erdőtisztek által meg-ejtett felmérés és becslés útján talált 24,185 köbméter tevő fenyőfa eladása szándékolatik.

Az eladás nyílt szóbeli árverés mel-lett fog megtartatni és pedig Csik-Szép-vízen az Örmény szertartásu paplakban az 1899. év november 12-en d. u. 2 órákor.

A kikiáltási árút szolgáló 13000 frt becsértéknek 10⁰/o-ka bánatpénzül lete-endő az árverés, megnyitása után az Árverező bizottság kezéhez.

Az árverési illetve szerződési fel-tételek alattírtnál bármikor betekintheők.
Csik-Szépvízen, 1899. október 15-én.
Faráó Simon s. k.,
[216] 2-3
örm. szert. róm. kat. lelkész mint elnök.

ERŐS GYULA,
Erdélyország legnagyobb óra és ékszer áruháza
Nagy-Szeben,
disznódi-utca 3 sz.
Mindennemű
ÓRÁK, ÉKSZEREK, ARANY- és EZÜST-ÁRUSZEREK,
ezüst-éveszközök, asztalfeltétek, templomi kelékek és látszerési-cikkek stb. stb.
ÁLLANDÓ KIÁLTÁSA
régí pénzek, arany- és ezüst-töredékek régiségek (antik) fizetésképpen vagy cserében bevételnek.
Uj órákért és javításokért 2 évi lelkiismeretes jótállást vállalok.
Vidéki megrendelések azonnal utánvétel mellett eszközöltetnek.
A legujabbkor, legszebb e szakmában vágó tárgyakból összeállított nagy kiállításon szives meglekintését kérve
kiváló tisztelettel
Erős Gyula,
NAGY-SZEBEN, disznódi-utca 3 sz.
[211] 3-10

Csikmege részére egyedüli gyári raktár. A hírneves Lillom-vásonból 1 vég. 23 mtr 7 frt 20 kr.

Figyelemre méltó.

Az őszi és téli idényre nagy áru-raktáromot különös gond-dal személyesen tett bevásárlásom által gazdagon láttam el, **divatos női és férfi ruhakelméke** nő ruhákhoz hozzáálló remek **Zsinor, Bársony, Plüsch és Selyem diszek.** Igen szép francia mosó flanelek, Barchettok, duplaszéles sima és mintázott posztók métere 35 krajczártól feljebb.

A legujabb nő **diszkalapok, sapkák, muffok,** őszi és téli **Kabátok, Gallérok, Bundák** nagy és izléses választékba a legnagyobb raktár futó szalon és tali szőnyegekbe csipke és szövet függönyök, **Asztal és Ágyterítők, Karton, Szőr, Atlasz és Selyem paplanok,** meleg nő alsó ingek, nadrágok **Dr. Jäger** tanár-féle valódi alsó ruhák egyedüli raktára. Fehér-neműek nők, férfiak és gyermekek részére, női kézimunkák fa-ragványok előrajzolt, kezdett és készenhimzett asztalfutók, tálcza takarók, csipkék, szallagok, himzések és piperecikkek, Gyerek ruhák a legjobb minőségbe, bőr és posztócsipők, nagy és egye-dül gyári raktár, **Regenhardt és Reymann-féle** gyártmányu len **Abroszok, Szervétták, Kávés** garnitúrákba és valódi lenn vásznokba, kész női bluzok, kötények stb. stb.

Mielőtt a nagyerdemű városi és vidéki közönség az idényre bevásárlását megtenné s az itteni nagyon elterjedt mintákkal járó házalóktól szerezne be bator vagyok kéri ugy az áruk jutányosságáról mind minőségéről meggyőződni sziveskedjenek s magamat további szives pártfogásukba ajánlva maradok
mély tisztelettel
Barcsay K.
női- és férfi divatáruháza
Csik-Szeredán.
[214] 1-5

Első temetkezési vállata, ércs és fakoporsó raktára.